

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift

maart 1998   jaargang 8   aflevering 1

Afgiftekantoor 9850 Nevele

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift voor Bachte-Maria-Lerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem, Merendree, Nevele, Poeke, Poesele, Sint-Martens-Lerne, Vinkt, Vosselare en Zeveren. *Mensen van Toen* is een uitgave van de heemkundige kring "Het Land van Nevel" vzw

Abonnementen en lidgeld 1998

Abonnementen op *Mensen van Toen* lopen over een jaargang van vier nummers. Bij nieuwe abonnementen in de loop van het werkjaar worden de overige nummers indien nog voorradig nagestuurd. Oude nummers zijn nog beschikbaar.

Lidgeld 1998

150 fr. over te schrijven op rekening 000-0627981-03 of 290-7431460-20 van "Het Land van Nevele" v.z.w., Beentjesstraat 24, 9850 Poesele.

Redactieadres

J.Luyssaert, Veldestraat 26, 9850 Merendree

Tijdschriftadministratie

L.De Ruycq, Heiste 45, 9850 Landegem

Ledenadministratie

A.Bollaert, Beentjesstraat 24, 9850 Poesele

Bibliotheek van de heemkundige kring "Het Land van Nevele"

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk elke eerste zondag van de maand van 10 tot 12 uur (niet in juli) en na telefonische afspraak met Jan Luyssaert (09/371.60.53). De catalogus op onze tijdschriften *Het Land van Nevele* en *Mensen van Toen* kon ook geraadpleegd worden in de Gemeentelijke Bibliotheek van Nevele, Stationsstraat 19, Landegem

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en illustraties.

Typografie en lay-out

C.DE GROOTE, Landegem

Druk

Beschutte Werkplaats "Nevelland", Nevele.

Kafttekening

Detail uit de kaart van de Driesschen binnen de prochie van Landegem van G.De Deken (1749)

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift
van de heemkundige kring "Het Land van Nevele"

Maart 1998
Jaargang 8 - aflevering 1

Verantwoordelijke Uitgever:
Jan Luyssaert
Veldestraat 26
9850 Merendree

GILDEBROEDERS EN -ZUSTERS UIT HET LAND VAN NEVELE VAN DE BROEDERSCHAP VAN DE H.GERULFUS TE DRONGEN

In het *Gulden Boeck van het Broederschap vande Alderheijligste Maghet ende den Heijlighen Gerulphus tot Dronghen*¹ dat aanvangt in 1629 lezen wij dat in 1475 een nieuw gildeboek werd aangelegd waarin de leden werden ingeschreven en die in het nieuwe boek werden overgenomen. Het zijn wellicht de leden vanaf 1475 tot omstreeks de opkomst van het protestantisme in onze gewesten. Dit wijst er ontegensprekelijk op dat de broederschap reeds vóór 1475 bestond. In 1475 bestond het toenmalig bestuur uit dekens en proviseerders afkomstig van verschillende parochies, hetgeen wijst op een zekere bekendheid, vermaardheid en uitstraling van de Drongense broederschap.

Hansbeke had als proviseerders Roeland van den Plassche en Pieter de Grote, Landegem Joos Callant en Joos van Renterghem, Merendree had als deken Nichasis Willems, zoon van Joos, en twee proviseerders Olivier van den Hulle en Christoffel van der Eecken.²

In bijlage vindt u de leden uit *Deinse, Nevele, Vurselaere, Leeme, Leeme, Loe* (Lotenhulle), *Poucke, Ruuslede ende ander prochien darwart hute* (daar voorbij), *Meerendere, Hansbeke*.

Erik L. Schepens

Bijlage I - Deinse, Nevele, Vurselare, Leerne, Leerne, Loe, Poucke, Ruuslede, ende ander prochien darwart hute

Jacob van der Meerch, fs Jans
Joncfrauw Lysbette van der Meerch, fa Jans
Joncfrauw Katheline van der Meerch
Stevin van Quatem
Joos van Oeteghem
Gheeroluine van Oeteghem, fa. Joos
Jan van den Velde
Beatrice van den Driessche
Jan Hebberecht
Jan Coene, fs Jans
Gheerolf Fierzaert, fs Cras *
Jan de Vriese, alias van Ghend *
Gheerolf d'anins, fs Jans *

Lodewyc van der Kercken
Martin Oste, fs Martins
Janne syn dochtere
Gheeroluine Scosters, fa Gheerolfs
Gheerolf de Lauwere, fs Pieters
Gheerolf de Keij
Lauwers Nootkin
Thomaes de Wulf, in Aersele
Ghiselbrecht van den Hulle, fs Oliviers in Loe
Philips van den Hulle, fs Oliviers
Joos de Dobbelaere, fs Pieters
Philip Doosterlinck, fs Jacobs
Cornelis de Dobbelaere, fs Joos

1. Parochiearchief Sint-Gerulfus Drongen, bestaande oude nummering 7.

2. Een uitvoerige bijdrage over *De Broederschap van de H.Moeder Gods en van Sint-Gerulfus te Drongen, vóór 1475-1805*, van de hand van de auteur werd in het jaarboek 1997 van de Heemkring Dronghine gepubliceerd.

Claijs Coene *
Segher de Dappere, fs Jans
Philips de Keysere, fs Francois
Bondin van der Donct, fs Arents
Gheerolf de Keysere, fs Jans
Loey de Dappere
Gheerolf Bollaert, fs Gheerolfs

Bijlage II - Meerendere

heerolf de Meyere, fs Jans
Gheerolf Veldekin, fs Joos
Gheerolf van den Damme, fs Ghislebrechts
Joos van den Damme, syn broedere
Roelant van den Damme
Gheerolf van den Damme, fs Joos
Willem de Valcke
Jan Taetse, fs Jacobs
Olivier van den Hulle, fs Philips
Willem van den Hulle
Gheeroluine van den Hulle, fa Willems
Catheline Bollaerts, fa Jans
Pieter van den Hulle, fs Oliviers
Joos de Kojijere, fs Christoffels
Olivier van den Hulle, fs Gheerolfs
Willem Dottere, fs Jans
Jan Dottere, fs Jans
Olivier Manont, fs Oliviers
Gheerolf Beyaert, fs Jans
Annekin syn sone
Jan Bogaert, fs Alaerts
Her Willem vander Weedaghen, prochipape
Justaes de Costere, fs Pieters
Pauwels Lievins
Catheline Zuttermans
Vrancke de Maech
Jan de Bue, fs Willems
Panter (sic) Steyaert, fs Henderics
Willem Taetse, fs Jacobs
Gheerolf Taetse, fs Willems
Justaes van der Meersch, fs Pieters
Jan van den Damme, fs Jans
Philips de Meyere, fs Jans
Jan Vrient, fs Willems
Kerstoffels Taetse, fs Gheerolfs
Joos de Meyere, fs Livins
Luux Heindericx, fs Willems
Carel van Maldeghem, fs Jacobs
Joos Willems, fs Casine
Anthonis Willems, syn sone
Catherine Steyaert, fa Heindrix
Jan van Lakene, fs Willems
Adriaen de Baets, fs Daneels
Gheroluine Sbaets, syn dochter
Christoffels van der Heecken, fs Arends
Gheeraerd Clays, fs Gheerards
Gheerluine Smeyers, syn wyf
Katheline Veldekins, fa Gheerolfs
Segher Vrient, fs Pauwels

Neese Scooters, in Ruuslede
Heinderic Oste
Beatrice Skeysers, fa Jans
Jan Bultinc
Gheerolf Plaetsaert, fs Mathys

* Deinse

Gheerolf Taetse, fs Gheerolf
Nicasin Willems, fs Joos
Gheroluine Heindericx, syn wyf
Jan Steyaert, fs Heindericx
Segher Dannys, fs Jans
Willem de Finet, fs Gheerolfs
Bauwin van Lokene, fs Roelants,
ende syn wyf
Willem Steyaert, fs Jans
Gheerolf Steyaert, fs Wouters
Jacob Willems, fs Joos
Jan de Rutere, fs Pieters
Jan Vrient, fs Joos
Gheerolf Mortier, fs Pieters
Lievin Coppins, fs Arends
Jan van der Donct, fs Arends
Gheerolf van der Donct, fs Jans
Willem Phypheroen
Gheerolf van den Bossche
Isabelle Scrutere, fa Gillis
Jan Clays, fs Geeraerts
Gillis de Keysere
Cathaline Veldekins, fa Gheerolfs
Willem Coppijns
Lysebette van Vincit
Joannes van Lokerene, fs Wuwis (sic)
Gheerolf van den Bossche
Gheerolf van den Bossche, fs Gheerolfs
Pieter de Poortere
Olivier Steyaert
Jan de Meyere, fs Oliviers
Lauwerens de Keysere
Gheerolf Steyaert
Gheroluine Speeckaerts, fa Geeraerts
Gillis Snouc, fs Lo
Gheerolf Manout, fs Oliviers
Michiel van Renterghem
Jan Manout, fs Jans
Gheeroluine Veldekins, syn wyf
Claijs Cornelis
Gheerolf Valcke, fs Ghisels
Pieter Van der Weedaghen
Jacob Claijs, fs Geeraerts
Wauter Claijs
Katheline Steyaert, fa Heinricx
Joos Moens, ende syn wyf
Andries Darnnis
Gillis de Reijtere, ende Isabelle, syn
dochtere
Joos Vrient

Bijlage III - Hansbeke

Joos van den Walle, fs Seghers
Simoen van den Walle
Simoen van Maldeghem
Jan van Haelwine
Jacob van Vinct
Jan Hertemaels wijf
Tanne Stoelaerts
Jan Jans
Jan van Laken, fs Pieters ende
Katheline Bogaerts
Jan van den Houcke, fs Pieters
Simoen van Laken
Gheerolf Hertemael

Pieter de Groete
Gheerolf Bollaert, fs Jacobs
Pieter van Hauwenberghe,
costere van Hansbeke was
Jacob van Kerrebrouc, fs Philips
Janne Snoux
Gillis van den Hulle, fs Gheerolfs
Roelant Plassaert, fs Ghiselbrechts
Gheerolf de Groete, fs Jans
Justaes van Quaersrebeke (sic)
Wauter de Blonde
Ghiselbrecht van Vinct, fs Matheus
Jan Bogaert

ONZE VOORoudERS

Sinds 1 januari van dit jaar startte de VVF-afdeling TIELT met een eigen familiekundig tijdschrift dat de naam "Onze voorouders" meekreeg. Het tijdschrift zal driemaandelijks verschijnen op A4-formaat met een stevig voorblad, telkens bij het begin van het kwartaal.

Het werkgebied van het nieuwe tijdschrift valt samen met (deel)gemeenten van het bestuurlijk arrondissement Tielt en de historische Roede van Tielt met o.a. de vroegere gemeenten Lotenhulle, Poeke en Vinkt uit ons werkgebied.

Het jaarlijks lidgeld bedraagt 200 fr., te sorten op rekening nr. 800-7026810-14 van VVF-TIELT, Schuiferskapellestraat 29, 8700 Tielt. Leden van de Roede van Tielt en VVF-leden uit het Arrondissement Roeselare-Tielt betalen 100 fr.

Voor meer informatie kan men terecht bij Lucien Ailliet, secretaris van de vereniging, op het hierbovenvermelde adres of bij Luc Neyt (voorzitter), Luxemburgstraat 21, 8700 Tielt.

HOOG DODENCIJFER TE HANSBEKE IN HET JAAR 1645

Gedurende de laatste fase van de Tachtigjarige Oorlog (1621-1648) tussen Spanje en de Staten van de Verenigde Nederlanden heerste in het Meetjesland een bestendige onrust.

Het gebied tussen de Brugse Vaart en de Sasse Vaart werd verontrust door voortdurende troepenbewegingen en was onderworpen aan zware brandschattingen van de Verenigde Provinciën.

De Zuid-Meetjeslandse dorpen buiten het Contributieland (gelegen op de linkeroever van de Brugse Vaart), die niet op afdoende bescherming van de eigen troepen konden rekenen, werden herhaaldelijk geteisterd door bezettingen en vijandelijke raids van Hollandse en Franse troepen¹.

In het jaar 1645 werd Zuid-Meetjesland helemaal onder de voet gelopen door eigen en vreemde legers. Op 11 juni landden Staatse (Hollandse) troepen nabij het Sas-van-Gent. Koninklijke (Spaanse) troepen verenigden zich nabij Rodenhuize onder leiding van de hertog van Lorreinen. Op 26 juni waren bijna alle inwoners van Zuid-Meetjesland ingevolge *de logementen ende ruine vande respective legers* gevlucht. Op 24 september verscheen ook het Franse leger op de Brugse Vaart. Twee dagen later waren alle schansen en forten van de vaart in zijn macht. De Staatse troepen trokken door het Land van Waas en veroverden uiteindelijk op 4 november de lang begeerde vesting Hulst².

Nadat de vijandelijke legers begin oktober uit Zuid-Meetjesland weggetrokken waren, verleenden de soldaten van de kasselrij van de Oudburg alle mogelijke hulp aan de gevluchte bevolking die met het vee huiswaarts keerde³. Ze vond have en goed in erbarmelijke toestand terug. Tijdens de veldtocht hadden de Franse en Hollandse troepen woningen geplunderd en alle veldvruchten geroofd. Alsof de ellende nog niet groot genoeg was, brak een dodelijke epidemie uit.

Ook te Hansbeke had men brokken gemaakt. De *loreynen* waren *up de prochie ende daerontrent ghecommen twelck is gheschiet vande maent*

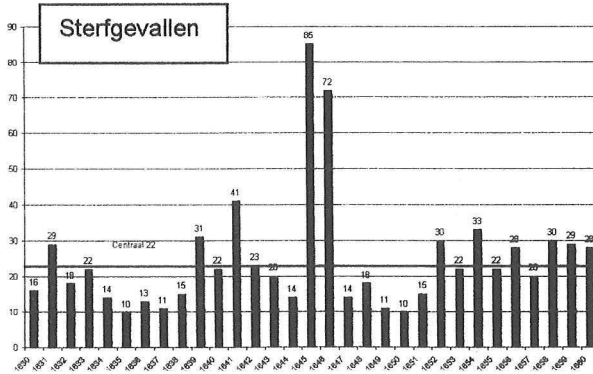
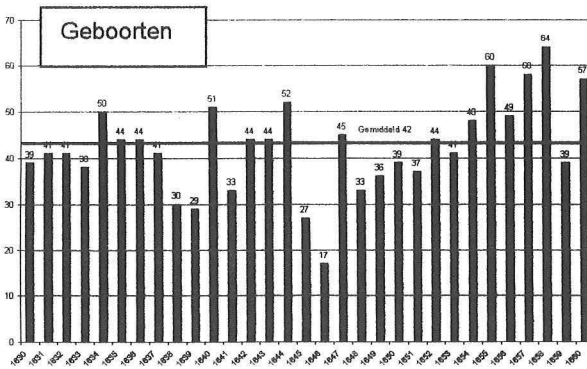
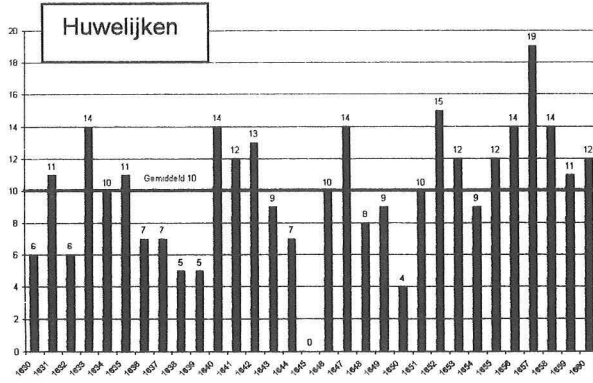
---

¹ A.DE VOS, *Krijgsverrichtingen in en om Zuid-Meetjesland tijdens de laatste fase van de 80-jarige oorlog (1621-1648)*, in *Appeltjes van het Meetjesland*, jaarboek 8 (1957), blz. 151.

² Ibidem, blz. 149, 150.

³ Ibidem, blz. 50.

Hansbeke 1630-1660

van juny tot ontrent den xven october 1645. Alle parochianen waren gevlucht, soo vande loreynsche soldaten als franschen vyant⁴.

De gevolgen van de gebeurtenissen in 1645 zijn merkbaar in de histogrammen die het aantal huwelijken, geboorten en overlijdens in de periode 1630-1660 voorstellen. Gedurende deze periode bedroeg het aantal huwelijken gemiddeld 10 per jaar, het aantal geboorten gemiddeld 42 per jaar en het aantal overlijdens (centrale waarde) 22 per jaar. In het jaar 1645 daarentegen werd geen enkel huwelijk gesloten, bleef het aantal geboorten beperkt tot 27 en waren er 85 sterfgevallen. Ook in 1646 steeg het aantal doden tot 72 en waren er slechts 17 geboorten.

De histogrammen die het aantal huwelijken, geboorten en overlijdens in 1645 per maand weergeven zijn nog sprekender. Binnen de termijn van 1 juni tot 15 oktober, toen eigen en vijandelijke troepen te Hansbeke frequenteerden en (het merendeel van) de inwoners gevlucht waren, werden slechts drie kinderen geboren (op 26 juni, 7 september en 12 oktober) en stierven 6 personen (op 27 juli, twee op 27 augustus, op 4, 20 en 21 september). In de tweede helft van oktober (toen de terugkeer van de gevluchte inwoners op gang gekomen was) overleden 14 personen, in november 30, in december 26 en in januari 1646 nog 15. Deze explosie van het aantal sterfgevallen (85 binnen een tijdsspanne van 15 opeenvolgende weken) wijst op een epidemie onder de inwoners, een besmettelijke ziekte die zich zeer snel uitbreidde om na enige tijd weer geheel of bijna geheel te verdwijnen⁵.

De desbetreffende sterfakten, ingeschreven in het parochiaal overlijdensregister, vermelden de datum van overlijden, de familienaam van de overledenen, eventueel de filiatie of het familieverband, echter geen ouderdom, geen doodsoorzaak. Hieronder volgt een overzicht van de personen, overleden in de periode oktober 1645-januari 1646. De Latijnse schrijfwijze van de persoonsnamen wordt behouden⁶. De tussen haakjes geplaatste aanvullende gegevens werden geput uit het parochiaal geboorteregister.

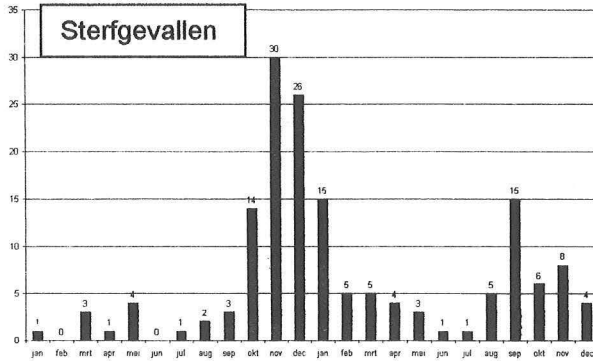
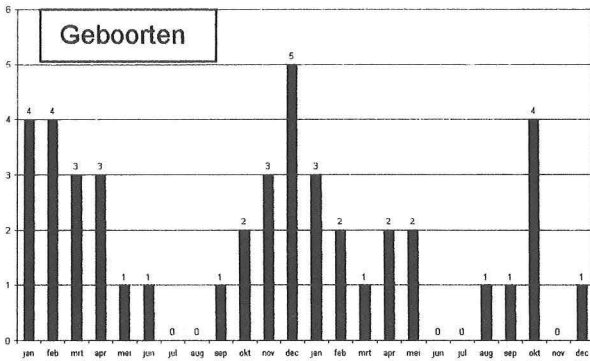
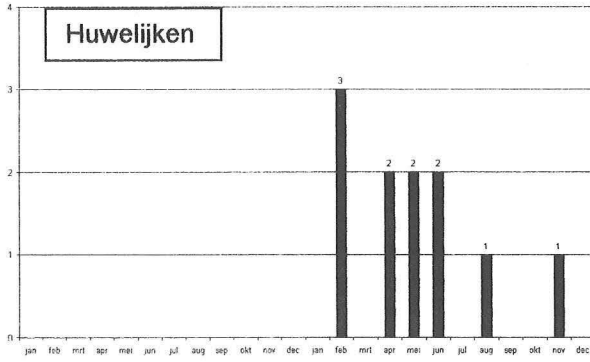
---

⁴ A.MARTENS, *Sprokkelingen: Loreynsche soldaten in een verlaten Hansbeke*, in *Het Land van Nevele*, jg. III, afl. 2, blz. 100.

⁵ Ook in 1631 brak te Hansbeke in de maand september een pestepidemie uit, onder de soldaten van de kasselrij van de Oudburg die er in het fort aan de Brugse Vaart gelegerd waren (A.MARTENS, *Slachtoffers van de pest te Hansbeke anno 1631*, in *Mensen van Toen*, jg. 2, afl. 1, blz. 26-28.

⁶ Afkortingen en betekenis: ux = uxor = echtgenote, via = vidua = weduwe, fa = filia = dochter, fs = filius = zoon, proles = kind, puer = kind, jongen (van 7 tot 17 jaar), adult = adulta, adultus = (tamelijk) volwassen.

Hansbeke 1645, 1646

Oktober 1645, 14 doden

- 17 Maria Clays fa Martini (en Joanna Tuunschavere)
- 18 Nicolaes Van Canegem fs Jo(ann)es (en Livina Van Maldegem)
- 18 Elisabeth Van Hulle fa Balduini (en Roginne Vanden Driessche)
- 19 Elisabeth fa Jacobi Verdonck (en Georgia Beelaert?)
- 20 Anna Martens fa Gerardi (en Philippa De Meyere)
- 20 Guielmus Lootens fs Petri (en Judoca Paus)
- 21 Catharina Causmaeker fa Maliaerdi (en Joanna Van Maldeghem)
- 21 Anna Willems fa Petri (en Petronilla Mieux)
- 27 Petronilla Van Vincq ux Petri De Vreese
- 29 Lau(rein)s Ingels fs Caroli (en Petronilla N.N.)
- 29 Petrus Van Pantegem
- 30 Maria Causmaeker fa Maliaerdi (en Joanna Van Maldeghem)
- 31 Jo(ann)es Lievens fs Jo(ann)es (en Maria N.N.)
- 31 Livina Loontiens fa Judoci (en Livina N.N.)

November, 30 doden

- 1 Jo(ann)es Willems fs Petri (en Petronilla Mieux)
- 3 Georgius Algoet fs Hieronimi (en Maria N.N.)
- 4 Passchasia VanVincq fa Jacobi
- 5 Petrus Causmaeker fs Maliardi (en Joanna Van Maldeghem)
- 7 Jo(ann)es Van Hoetegem fs Caroli (en Livina Dhooge)
- 8 Livina Dhooge ux Caroli Van Hoetegem
- 9 Gerardus Causmaeker fs Maliardi (en Joanna Van Maldeghem)
- 9 Jacobus Causmaeker fs Maliaerdi (en Joanna Van Maldeghem)
- 11 Arnoldus Van Hulle
- 13 proles Livini Van(den) Bussche (en Catharina Sutterman), baptisata ab
obstetrices
- 14 Franciscus Van Vincq fs Gerardi
- 15 Anna Van Hoetegem fa Livini (en Joanna Hendericx)
- 15 Joanna Van Pamele ux Judoci Van Hulle
- 16 Joanna Van(den) Bussche fa Livini (en Catharina Sutterman)
- 16 Jo(ann)es Van Heyste fs Andreae (en Livina Van Wassenhove)
- 17 Joanna Meganck ux Gerardi Morthier
- 18 Petrus Van Heyste
- 17 Gerardus De Brabantere fs Jo(ann)es (en Maria Wittevronghle)
- 19 Arnoldus Coddens
- 19 Catharina Sutterman ux Livini Van(den) Bussche
- 19 Petrus Van Heyste fs Petri
- 20 Susanna vi(du)a Petri Van Hulle
- 20 Martinus Van Heyste fs Petri
- 20 Gerardus Hofacker fs Jo(ann)es
- 21 Jo(ann)es Van Maldegem
- 22 Jo(ann)es De Brauwere
- 24 Jo(ann)es Rootsaert fs Jo(ann)es
- 26 Egidius Lievens
- 28 Egidius Van Heyste

30 Jacoba De Backere fa Egidij

December, 26 doden

- 2 Jo(ann)es Van Hulle fs Petri
- 3 Judocus Van(de) Putte
- 5 Catharina fa Corneli De Coman
- 6 Anna vi(du)a Judoci Van(de) Putte
- 12 Jo(ann)es Maldegem
- 12 D(ominus) Franciscus Dierix
- 15 (Francisca Lootens) uxor Jo(ann)es Hofackere
- 15 puer eiusdem Hofackere
- 17 Joanna fa Arnoldi Van Hulle
- 18 proles Jo(ann)es De Clerck
- 18 Petrus Van Hulle adult
- 18 puer Jo(ann)es Lievens
- 19 uxor Judoci Sutterman
- 20 Jo(ann)es fs Laurentij Van Maldegem (en Elisabeth Van Vincq)
- 20 Baudewinus Rutsaert
- 21 Joanna Vande Putte
- 21 Petrus fs Petri Antheunis (en Maria Vande Putte)
- 22 Joos Van Rentergem
- 23 Joanna De Curte
- 24 Gerardus Willems adult
- 25 Joanna Vande Putte
- 26 (Catharina N.N.) uxor Egidij Timmerman
- 26 (Maria Vande Putte) uxor Petri Antheunis
- 27 Judoca Van Maldegem
- 28 (Petronilla N.N.) uxor Caroli Engels
- 29 (Elisabeth N.N.) uxor Matthiae Lamme

Januari 1646, 15 doden

- 6 Judocus Pijcke
- 7 (Livina N.N.) uxor Petri Janssens
- 9 Jacoba Coppens
- 10 puer Egidij Timmerman
- 14 Levina Van Moerbeeck
- 15 Baudewinus Van Hulle
- 18 Gerardus Vanderstraeten
- 20 Jo(ann)es Rotsaert proles
- 25 Levina Van Vinck
- 26 Anna Van Heyste
- 28 Hendrick De Cuyper
- 29 Jacobus De Blick
- 29 Barbara Van Hootegem
- 29 proles Georgij Vandendriesche
- 29 proles Jonae Van Gavere

Deze lijst van 85 overledenen omvat 42 kinderen of onvolwassenen en 43 volwassenen, onder de kinderen 14 van het vrouwelijk en 20 van het mannelijk geslacht en 8 waarvan het geslacht niet gekend is, onder de volwassenen 24 vrouwen (9 ongehuwden, 13 echtgenoten en 2 weduwen) en 19 mannen (waaronder 2 volwassen jongelingen).

Onder de doden telt men verscheidene leden van een zelfde familie:

Van Hulle 8x	Algoet 1x	Lamme 1x
Van Heyste 6	Claes	Loontiens
(De) Causmaeker 5	Coddens	Lootens
Vande Putte 4	Coppens	Martens
Van Hootegem 4	De Backer	Morthier
Van Maldegem 4	De Blick	Pijcke
Lievens 3	De Brabantere	Sutterman
Rootsaert 3	De Brauwer	Van Canegem
Vanden Bussche 3	De Clerck	Vanden Driesche
(Van) Hofacker 3	De Coman	Vanderstraeten
Van Vincq 3	De Curte	(Van) Gavere
Willems 3	De Cuyper	Van Moerbeec
Antheunis 2	De Vreese	Van Pantegem
Ingels 2	Dierix	Van Rentergem
Timmerman 2	Janssens	Verdonck

Sommige gezinnen werden zeer zwaar getroffen, namelijk deze van:

Pieter Antheunis (vrouw en zoon)
 Maliard (De) Causmaeker (3 zoons en 2 dochters)
 Carel Ingels (vrouw en dochter)
 Jan Lievens (zoon en kind)
 Gillis Timmerman (vrouw en kind)
 Lieven Vanden Bussche (vrouw, dochter en kind)
 Joos Vande Putte (man en vrouw)
 Pieter Van Heyste (man en 2 zoons)
 Jan (Van) Hofacker (vrouw, zoon en kind)
 Carel Van Hootegem (vrouw en zoon)
 Arnold Van Hulle (man en dochter)
 Baudewijn Van Hulle (man en dochter)
 Pieter Van Hulle (man en 2 zoons)
 Jan Van Maldegem (man en vrouw)
 Pieter Willems (zoon en dochter)

Onder de overleden mannen herkent men enkele notabelen van de parochie:

Frans Dierix, pastoor
 Jacob De Blicck, koster
 Arnold Coddens, chirurgijn

Hendrick De Cuyper, burgemeester
Pieter Van Heyste, ex-schepen, ex-kerkmeester

Aan de hand van het *gebruikboek* van de gronden te Hansbeke, anno 1643 of daaromtrent, kunnen de meeste sterfhuizen gesitueerd worden, namelijk 16 in het beloop *Kercke en Voorde*, 9 in het beloop *Rho en Sande*, 12 in het beloop *Reybroeck en Kippendonck* en 9 in het beloop *Hamme en Velde*, waaruit blijkt dat de epidemie in alle wijken van de parochie slachtoffers maakte.

Uit het histogram van de sterfgevallen in het jaar 1646 lijkt het alsof de epidemie in de maand september opnieuw de kop opstak: 15 overlijdens tegenover 5 in augustus en 6 in oktober. Het overlijden van Joos Manoudt, zijn vrouw Elisabeth Standaert en twee van hun kinderen Frans en Maria op 3, 5 en 6 september, binnen drie dagen wijst toch wel in die richting.

In ieder geval was 1645 voor Hansbeke een ongeluksjaar. Gedurende de zomermaanden waren alle inwoners, enkelen uitgezonderd, gevlucht voor het oorlogsgeweld. Tijdens hun vlucht werden woningen en veldvruchten geplunderd. Bij hun terugkeer brak in alle wijken van de parochie een besmettelijke ziekte uit. Een 80-tal personen, ongeveer evenveel volwassenen als kinderen, stierven binnen een periode van 15 weken.

Albert MARTENS, Gent

DOOPNAMEN IN ZEVEREN IN DE 19E EEUW

De volgende tekst uit het vijfde deel van Karel Jonckheeres¹ memoires *Verbannen in het vaderland*, waarin hij de gebeurtenissen van de meidagen van 1940 in Vinkt behandelt², was de directe aanleiding om *die schone, ouderwetse voornamen* aan een onderzoek te onderwerpen, beperkt tot de 19e eeuw voor het Zeveren van die periode.

Bezonden, gemoedelijk volk, en dat nog schone, ouderwetse voornamen draagt: Leander, Theofiel, Aloïs, Adiel, Reniel, Baziel, Astère, Filemon, Marinus; de vrouwen Leonie, Cyrilla, Octavie, Hortense.

Aantal geboorten

Wij berekenden het aantal inwoners voor de 19e eeuw in Zeveren en kwamen gemiddeld aan ongeveer 650 inwoners. Tussen de jaren 1800 en 1900 werden 2.015 kinderen gedoopt in Zeveren³. Daarvan waren 1.065 of 52,8% jongens en 950 of 47,2% meisjes.

Tijdens het jaar 1807 werden in Zeveren 44 kinderen geboren. Dit is 67‰. Dit is het absolute hoogtepunt in de 19e eeuw.

Het aanvangsjaar van ons onderzoek is het jaar 1800. Er waren 35 geboorten. De nasleep van de Boerenkrijg zat er nog duidelijk in bij de mensen. De nieuwe dienstplicht voor het Franse leger waarbij alle ongehuwde mannen tussen 21 en 25 jaar voor vijf jaar werden opgeroepen - en dus een huwelijk voor die mannen voor een lange periode onmogelijk was - heeft geen rechtstreekse invloed gehad op het aantal

---

¹ Jonckheere Karel Johannes Baptist werd geboren in Oostende op 9 april 1906, als zoon van Kamiel die geboren werd in Leffinge op 16 juli 1879 en van De Clercq Victorine, die geboren werd in Machelen-aan-de-Leie op 8 februari 1871.

Hij is overleden in Rijmenam op 13 december 1993.

Van 1929 tot 1945 was hij leraar in het middelbaar en normaal onderwijs en van 1946 tot 1973 ambtenaar bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs, dienst cultuur.

Vooraf is hij een groot dichter, maar zijn zeer omvangrijk werk bevat ook novellen, reisverslagen, kritieken, essays, boeiende memoires en pittige anekdotes en aforismen.

² S.DE GROOTE, *Karel Jonckheere over de mei-dagen 1940 in Vinkt*, in *Het Land van Nevele*, jg. XXVII (1996), afl. 1, blz. 44-55.

³ De cijfers van de burgerlijke stand en de doopregisters geven niet altijd hetzelfde aantal, hoewel alle kinderen in Zeveren werden gedoopt in de 19e eeuw, aldus opmerkingen in kerkelijke verslagen.

geboorten; onrechtstreeks zo veel te meer omwille van de onzekerheid voor de toekomst waardoor veel huwelijken voor jaren werden uitgesteld.

Anderzijds krijgen we een zeer hoog aantal geboorten vanaf 1803 tengevolge vooral van de relatief rustige bezetting door de Fransen; de erediensdienst werd hersteld en verder wenste Napoleon een goede medewerking in de bezette gebieden. Maar, toch blijkt de afwezigheid van veel mannen een invloed gehad te hebben op het verwekken van natuurlijke kinderen.

Het aantal geboorten daalt stelselmatig vanaf 1818 met een uitschieter van 39 geboorten in 1822. Tot de jaren 1850 schommelt het aantal rond de 20.

Het absolute laagtepunt met 7 geboorten vinden wij in het jaar 1854. Op de 690 inwoners van dat jaar is dit amper 10,14%.

Verder zal het aantal tot en met het jaar 1900 schommelen tussen 11 en 23 geboorten. Merkwaardig is dat er gedurende de ganse 19e eeuw amper 1 vondeling werd ingeschreven, Amelia Plankier, op 30 oktober 1807 gedoopt.

Er werden in Zeveren tussen 1800 en 1900 in totaal 82 natuurlijke kinderen geboren. Op 2.015 geboorten is dit 4,06%. Wij tellen 49 jaren met natuurlijke kinderen.

Het hoogste aantal onwettige kinderen komt niet steeds voor tijdens de jaren met het grootste aantal geboorten. Het jaar 1808 geeft 4 natuurlijke kinderen op 31 geboorten en 1812 geeft 4 natuurlijke kinderen op 35 geboorten.

Wij vonden in 1892 op 14 geboorten 2 natuurlijke kinderen wat 14,28% van het totaal aantal geboorten is.

Peter en meter geven hun naam door

Ook in Zeveren was het blijkbaar een vrij verspreide gewoonte aan de pasgeborenen de doopnaam te geven van hun peter of meter.

Alleen in de jaren 1854 (met 7 geboorten), 1858 (met 10 geboorten) en 1864 (met 12 geboorten) werden geen kinderen genoemd naar hun peter of meter.

Wij telden op een totaal aantal doopsels met 1.065 jongen en 950 meisjes, een hoeveelheid van 264 jongen en 145 meisjes die de voor-naam kregen van hun peter of meter, wat betekent 24,7% bij de jongens en 15,2% bij de meisjes.

Enkele opvallende jaren zijn o.a.
 1806 met 9 jongens en 3 meisjes
 1824 met 9 jongens en 1 meisje
 1899 met 10 jongens en 1 meisje
 die de voornaam van peter of meter dragen.

Het gebruik van de voornaam van peter of meter als tweede of derde voornaam heeft tot op onze dagen stand gehouden en werd voor de 19e eeuw door ons niet onderzocht.

De gebruikte voornamen

Wat de gebruikte voornamen betreft komen wij in het onderzoek tot verrassende resultaten. Wij vergeleken de doopregisters met de akten van de burgerlijke stand. Omdat in de doopregisters de Latijnse vorm en in de akten van de burgerlijke stand de Franse vorm van de voornaam werden gebruikt, houden wij ons aan de gebruikelijke Vlaamse en/of verfranse vorm⁴.

Meisjesnamen

Voor de meisjes in de meest gebruikte naam Rosalie of Rosalia. Deze naam komt tijdens de bestudeerde honderd jaar 73 keer voor. Dit is 3,62% van het totaal aantal geboorten en 7,68% van het aantal meisjesnamen. Verder vinden wij Amelie of Amelia 50 keer.

Rosalia-Rosalie	73	Stephania-Stefanie	23
Amelia-Amelie	50	Irma	22
Clementia-Clemence	41	Theresea-Thérèse	22
Sophia-Sofie	41	Ludovica-Louise	17
Melania-Melanie	38	Francisca	16
Virginia-Virginie	38	Prudentia-Prudence	15
Mathilda-Mathilde	36	Eugenia-Eugenie	14
Elodia-Elodie	32	Isabella	13
Julia-Julie	30	Martha	11
Seraphina-Seraphine	26	Victoria-Victorine	11
Nathalia-Nathalie	25	Magdalena-Madeleine	10
Leonia-Leonie	25	Regina-Regine	10
Emma	24	Coleta	10
Maria-Marie	24	Catherina-Catriene	10

---

⁴. Wij besloten de kinderen die in Zeveren gedoopt werden in onze berekeningen te behouden en niet degene die in de burgerlijke stand werden vermeld. Sommigen werden in andere gemeenten geboren, maar hun moeder (of ouders) woonden in Zeveren. Ook de doodgeborenen werden in het totaal aantal opgenomen; uiteraard kregen ze nog geen voornaam.

Bertha	9	Romania-Romanie	2
Pelagia-Pelagie	9	Ursenia	2
Paulina-Pauline	8	Virgilia	2
Rachel	8	Agnes	1
Johanna-Jeanne	7	Antonia	1
Hortentia-Hortence	7	Apolinia-Apolonia	1
Zulma	7	Alice	1
Emilia	6	Caroline	1
Beatrice-Beatrijs	6	Carola	1
Blondina-Blondine	6	Cordula-Cordule	1
Barbara	5	Caesarina-Cesarine	1
Emerencia-Emerence	5	Constantia-Constance	1
Helena-Helene	5	Ida	1
Euphrasia-Euphrasie	5	Justina-Justine	1
Celina-Celine	4	Judith	1
Camilla	4	Livina-Livine	1
Maria Ludovica-Maria Louise	4	Lea	1
Philomena-Philomène	4	Maranta	1
Sylvia-Sylvie	4	Marina	1
Ursula	4	Margareta-Margriet	1
Anastasia	3	Mauritia	1
Alida	3	Dorothea	1
Augusta	3	Eulogia	1
Celesta	3	Elisabeth	1
Cyrilla	3	Elisa	1
Octavia-Octavie	3	Elvira-Elvire	1
Sidonia-Sidonie	3	Evelina-Eveline	1
Valentia	3	Estella	1
Adelaïde	2	Gemana-Gemaine	1
Anna	2	Henrica-Henriette	1
Angelina	2	Hermina	1
Anne Marie	2	Urbana-Urbanie	1
Christina-Christine	2	Honorata	1
Jacoba-Jacqueline	2	Philipina	1
Juliana-Julienne	2	Justina-Justine	1
Monica-Monique	2	Pharailde	1
Eulalia-Eulalie	2	Suzanne	1
Frederica	2	Sabina-Sabiene	1
Florentia-Florence	2	Sara	1

Van de tien meest voorkomende namen vonden wij het gebruik als volgt verspreid, per 10 jaar samengenomen:

- Rosalie-Rosalia: tijdens elk decenium, met een hoogtepunt van 18 keer tussen 1811 en 1820.
- Amelie-Amelia: tijdens elk decenium, met een hoogtepunt van 16 keer tussen 1800 en 1810.

- Clemence-Clementia: in elk decenium, met een hoogtepunt van 14 keer tussen 1841 en 1850.
  - Sofie-Sophia: tijdens 6 van de 10 decenia, met een hoogtepunt van 12 keer tussen 1831 en 1840.
  - Melanie-Melania: tijdens 4 decenia, met een hoogtepunt van 11 keer tussen 1831 en 1840.
  - Virginie-Virginia: tijdens 7 decenia, met een hoogtepunt van 17 keer tussen 1831 en 1840.
  - Mathilde-Mathilda: tijdens 8 decenia, met een hoogtepunt van 11 keer tussen 1841 en 1850.
  - Julie-Julia: tijdens 9 decenia, met een hoogtepunt van 8 keer tussen 1821 en 1830.
  - Nathalie-Nathalia: tijdens 6 decenia, met een hoogtepunt van 7 keer tussen 1821 en 1830.
  - Leonie-Leonia: tijdens 5 decenia, pas de eerste maal vanaf de periode 1850 tot 1830, met een hoogtepunt van 9 keer tussen 1871 en 1880.
- Van de vrij frequent voorkomende doopnamen vallen enkele zaken speciaal op. Bertha komt pas de eerste maal voor tussen 1890 en 1900. Irma vinden wij voor de eerste keer tussen 1861 en 1870. Magdalena komt van de 10 maal 9 maal voor tussen 1891 en 1900.

Namen die stelselmatig achteruitgaan zijn o.a.

- Amelia: komt niet meer voor na 1870.
- Blondine: komt 5 maal voor tussen 1821 en 1830 en daarna niet meer.
- Francisca: komt 9 maal voor tussen 1800 en 1810, nog 2 maal tussen 1811 en 1820 en daarna niet meer.
- Regina: komt na 1830 niet meer voor.
- Serafina: het hoogste aantal ligt tussen 1800-1801 en komt na 1840 nog maar 2 maal voor.

Jongensnamen

De meest voorkomende doopnamen zijn August (97 maal) en Karel Lodewijk (meestal gebruikt als Charles Louis) (96 maal).

Voor August is dit 4,81% van het totaal aantal geboren en 9,1% van het aantal jongens.

Voor Charles Louis is dit respectievelijk 4,78% en 9%.

Van de tien meest voorkomende doopnamen vonden wij de volgende bijzonderheden.

- August komt dus 97 keer voor. Deze naam komt in elk decenium voor, met een hoogtepunt van 23 maal tussen 1830 en 1840 en een laagtepunt van amper 1 maal tussen 1880 en 1890.
- Karel Lodewijk komt 96 maal voor: in elk decenium, 25 maal tussen 1810 en 1820 en 1 keer tussen 1890 en 1900.

- Petrus of Pierre vinden we in elk decenium. Amper 1 maal tussen 1890 en 1900 en wel 21 maal tussen 1810 en 1820.
- Kamiel-Camille komt voor het eerst voor in de periode 1830-1840 en verder elk decenium.
- Johannes Baptist-Jean Baptist is vooral populair vóór 1850 en komt daarna maar 2 maal voor.
- Leonard komt niet meer aan de orde na 1860.
- Baziel-Basile vinden wij pas vanaf 1850 en komt daarna vrij regelmatig voor.
- Ivo komt zeer regelmatig voor en in elk decenium.
- Johannes Franciscus-Jean François is vooral in gebruik, en dan als Franse vorm tot de jaren 1830.
- Angelus is een naam die plots verschijnt ront 1810 en ongeveer totaal verdwijnt na 1840.

Wij vermelden nog de volgende merkwaardige bijzonderheden.

- Karel of Charles als eenvoudige naam komt niet meer voor na 1840.
- Cyriel wordt populair tussen 1840 en 1880.
- Desiré scheert hoge toppen, namelijk 13 maal tussen 1850 en 1860.
- Emiel is populair tussen 1870-1880.
- Gentiel komt niet voor tussen 1800 en 1850, maar dan wel 9 maal tussen 1870 en 1880.
- Henri, zonder echt populair te zijn, komt vrij regelmatig voor gedurende de ganse eeuw.
- Jules komt 8 maal voor tussen 1880 en 1890.
- Maurice komt plots voor: voor het eerst en 3 maal tussen 1880 en 1890 en 8 maal tussen 1890 en 1900. Vroeger geen enkele keer.
- Remi en René worden pas dicht bij de 20e eeuw gebruikt.

August	97	Theophiel	18
Karel Lodewijk-Charles Louis	96	Johannes-Jan	16
Petrus-Pierre	84	Triphon	14
Kamiel-Camille	69	Jozef	12
Johan Baptist	58	Leo-Leon	12
Johan Franciscus	42	Maurice	11
Leonard	38	Aloïs	11
Ivo	38	Frederick	10
Basile-Baziel	37	Victor	10
Angelus	24	Remi	9
Desiré-Desiderius	23	René	9
Jules	22	Alfons	8
Emiel	21	Constant	8
Gentiel	20	Eduard	8
Franciscus-Frans	20	Serafien	8
Cyriel	20	Conrad	7
Karel-Charles	19	Adolf	6
Henri-Hendrik	19	Achilles-Achiel	6

Emmanuel	6	Casimir	1
Herman	6	Dominicus-Dominiek	1
Renield	6	Ferdinand -Femand	1
Severinus	6	Ernest	1
Benoit-Benoot	2	Hydronymus	1
Bruno	2	Hector	1
Benedictus	2	Hypoliet	1
Celestin	2	Justinus-Justien	1
Florent	2	Jozuë	1
Xaverius	2	Joachim	1
Georges-Joris	2	Leander	1
Honoré	2	Libor	1
Hubert	2	Lazarus	1
Hugo	2	Matthias	1
Lodewijk-Louis	2	Marinus	1
Philip-Filip	2	Medard	1
Richard	2	Michel	1
Alexander	1	Norbert	1
Arsène	1	Odilon	1
André	1	Oscar	1
Arnold	1	Prudent	1
Alidoor	1	Prosper	1
Albert	1	Raymond	1
Bellarminus	1	Rudolf	1
Benjamin	1	Tobias	1
Clement	1	Theoduul	1
Caesar	1	Valère	1

Gebruikelijke roepnamen

Voor de meisjesnamen

Manse (Clemence), Fie (Sofie), Tielde (Mathilde), Trees (Theresia), Wiese (Louise), Sieska (Francisca), Klette (Coleta), Triene (Catherine), Pele (Pelagie), Tanse (Hortence), Lena (Helena), Gusta (Augusta), Lesta (Celesta), Stiena (Christine), Lies (Alice), Stanse (Constantia), Griet (Margriet), Lisa (Elisa), Nelle (Petronella).

Voor de jongensnamen

Gust (August), Charles Louis (Karel Lodewijk), Pier (Pierre), Peet (Petrus), Nard (Leonard), Dees (Désiré), Miel (Emiel), Senten (Gentiel), Cies (Franciscus), Riten (Henri), Fiel (Theophiel), Jan (Johannes), Fon (Triphon), Jef (Jozef), Wies (Aloïs), Freden (Frederik), Mieten (Remi), Neten (René), Stant (Constant), Warten (Edward), Traden (Conrad), Pol (Leopold), Fred (Alfred), Tuur (Arthur), Zeun (Eugeen), Vriest (Evarist),

Staf (Gustaaf), Door (Theodoor), Flor (Florent), Nest (Ernest), Car (Oscar), Dolf (Adolf, Rudolf), Duul (Theoduul), Coppen (Jacobus), Broos (Ambrosius).

Besluit

Er werden in de 19e eeuw in Zeveren dus 106 verschillende meisjesnamen en 107 verschillende jongensnamen gebruikt.

Waar wij verwachten een aanduiding te vinden die wees naar bepaalde invloedrijke personen in Zeveren, bleek dit niet zo te zijn.

De patroonheilige Amandus werd op 100 jaar amper 2 maal gebruikt; bij een verder onderzoek naar een tweede of derde doopnaam vinden wij de naam niet vermeld. De voornamen van de burgemeester, de pastoor, de brouwer of de grafelijke familie kenden evenmin succes.

Een vergelijking met de plattelandsbuurgemeenten lijkt ons interessant⁵.

Gilbert VAN STEENKISTE, Zeveren

---

⁵ Gaston P. BAERT en Herman MAES, *Persoonsnamen te Deinze en omgeving*, in *Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze*, jg. 1963.

UITBESTEDING¹ VAN ARMEN TE HANSBEKE, ANNO 1825

Door een decreet van de Franse Republiek werd de armenzorg in 1795 aan de kerk onttrokken en toevertrouwd aan de gemeenteraad. Deze stelde een ammeester aan die belast werd met het beheer van de armengoederen en het ondersteunen van de armen van de gemeente².

Een bewaard gebleven verslagboek betreffende de *Resolutiën van den Bureau van Weldaedigheyd* te Hansbeke van het jaar 1825, met enkele bijgevoegde folio's³, bevat ondermeer bijzonderheden over het uitbesteden van armen (kinderen en ouderen).

De leden van het *Bureau van Weldaedigheyd* anno 1825 waren: Jacob Coddens, Jacob De Reu, Jan Baptiste Van Kerrebroeck (die het gemeentehuis bewoonde), Jan Buysse en Eugeen De Smedt. Jan Buysse en Eugeen De Smedt waren pas op 8 januari 1825 door de gemeenteraad benoemd, de eerste in vervanging van wijlen Jooris Bauwens, de tweede als opvolger van Bernard Danneels, aftredend lid en *oudsten gedienden*.

Het bureau vergaderde maandelijks, op de tweede zondag van de maand om drie uur van de namiddag, in het gemeentehuis. Burgemeester Charles de Seille zat de vergaderingen voor. P.Gossaert schreef de *resolutiën* in het verslagboek. de Seille werd vanaf september opgevolgd door de nieuwe burgemeester Jan Baptiste van de Woestijne d'Hansbeke, die zich op de vergaderingen van het bureau door Louis Van Necke, gemeentesecretaris, liet vervangen.

Op de eerste vergadering van het jaar werden, bij loting, de leden aangeduid die (elk voor een termijn van twee maanden) moesten instaan voor de *uytdeeling van brood in de kercke*, alsook degene die (gedurende het ganse jaar) belast werd met de *distributie vande billietten voor den noodsaekelijcken onderstand der aermen*.

Tijdens de maandelijkse zittingen werden aan de leden (door de voorzitter of door een medelid) de gevallen voorgelegd waar een dringende

---

1. Uitbesteding, uitbesteden: buiten het huis in de kost doen (van Dale)

2. L.STOCKMAN, *Geschiedenis van Aalter*, Aalter, 1979, blz. 529.

3. In particulier bezit.

tussenkoms van het bureau wenselijk of noodzakelijk was. Na advies en bespreking nam de vergadering dienaangaande een gemotiveerd besluit.

De uitbesteding van behoeftigen gebeurde per openbare aanbesteding. De veiling vond plaats tijdens een buitengewone vergadering van het bureau, 's zondags om 15 uur in het gemeentehuis, en werd tevoren op dezelfde zondag na de hoogmis door de veldwachter afgekondigd.

De volgende *conditiën* van de uitbesteding werden in acht genomen:

- alle personen die door het armbestuur als *bequaem erkent* werden, mochten deelnemen aan de veiling;
- de uitbesteding werd normaliter toegewezen aan *den minst biedenden*;
- de vraagprijs (in Nederlandse guldens) omvatte het onderhoudsgeld voor een maand;
- de duur van de uitbesteding varieerde van één maand of enkele maanden tot één jaar of meerdere jaren, al naargelang van het geval;
- het bureau behield zich het recht voor de uitbestede persoon elders onder dak te brengen *in cas zulckx geraedigh* zou zijn;
- de aannemer moest instaan voor *het noodigh en behoortijck onderhoud, van eten, drincken ende logerment* (kost en inwoon) van de *aenbestede*;
- de uitbestede persoon werd evenwel door het armbestuur *onderhouden van de noodighe kleederen, linwaet en slaepinge*;
- de aannemer kon (benevens de maandelijksse aanbestedingssom) genieten van *d'erste classe in de brood distributie ter kercke mits het selve aldaer selfs ofte door iemand van hunne tweege te doen haelen*.

De geïnteresseerden werden bij de aanvang van de aanbesteding verzocht naar voren te treden. De voorzitter van het bureau las hen met luide stem de voorwaarden van de uitbesteding voor. Nadat een eerste bieder zijn prijs ingesteld had volgde *een oproepinge bij afbodt* en werd de aanbesteding aan de laagst biedende toegewezen. Een proces-verbaal van de uitbesteding werd opgesteld en door beide partijen (armbestuur en aannemer) ondertekend (zie bijlage).

In het geval dat op de openbare aanbesteding geen geïnteresseerden opdaagden, trachtte het armbestuur een onderhands contract met een vertrouwenspersoon af te sluiten, waarbij ook weleens van de gestelde condities afgeweken werd (en bv. levering van brood en vlees ten laste bleef van het bureau).

In het jaar 1825 werden te Hansbeke minstens zeven personen uitbesteed: twee mannen, een weduwe en vier kinderen (drie uit één zelfde gezin).

Datum	Aanbestede	Aannemer	Onderhouds-geld
03.01 idem 04.09	Jooris Mullem Jan Baptist Claeys fs Lieven Pieter De Decker	Pieter Lootens Jan Vanden Bossche Jan Francies De Decker (Merendree)	3 gul. 42 cts 3 gul. 84 cts 2 gul. 50 cts
25.09 idem idem 11.12	Joos Landuyt fs Gerard M. Theresia Landuyt fa Gerard Bernard Landuyt fs Gerard Maria De Grootte (wed. Jacob Lemeitre)	Jan Francies Lootens (Nevele) Carel Van Hulle Wed. Carel Bekaert Carel Van Hove	0 gul. 89 cts gratis 0 gul. 52 cts 1 gul. 4 cts

Uit dit overzicht volgen enkele bemerkingen:

- de uitbestede armen werden ook in aanpalende gemeenten geplaatst;
- kinderen uit hetzelfde gezin werden jammerlijk gescheiden,
- het gevraagde onderhoudsgeld was blijkbaar uiteenlopend al naargelang van het geval (kinderen of volwassenen, zieken of gezonden, jongens of meisjes, winter- of zomermaanden...)⁴.

Albert MARTENS, Gent

BIJLAGE

Ten jaere 1827 den 11 febr ten drie uren naer middagh in het huys van commune bewoond door sieur Jan Baptiste van Kerrebroeck,

wij voorzitter ende leden van den weldaedigheids bureau der gemeente van hansbeke, district van ghendt, provincie van oostvlaenderen, voorgenomen hebbende bij openbaere veylinge aen te besteden het onderhoud van pieter van den bossche oudt jaeren hebben bepaeld de volgende conditien,

1. *allen persoon van weghens het aembesteur daer toe bequaem erkent zal aenveerd worden,*
2. *de administratie reserveert de faculteyt te aenveerden het zij den minst biedenden naerlesten ofte anderen voor definitiven aennemer,*
3. *de offers moeten geschieden in guldens nederlands ende per maend, soo nochtans dat de aennemers gehouden zullen zijn van pieter van den bossche te moeten houden den tijdt van een maendt, reserverende nochtans dheeren adminitrateurs aen hun de faculteyt van den selven te deplaceren in cas zij zulckx geraedigh vinden,*

---

⁴ Hartelijk dank aan Robert Leenknecht voor de welwillende medewerking.

4. den definitiven aennemer zal genieten ende deelgenoot wezen van d'erste classe in de brood distributie ter kercke, mits het selve aldaer selfs ofte door iemand van hunne tweege te doen haelen,
5. de aenbestede zullen van weghens d'administratie van den aermen onderhouden worden van de noodige kleederen, linwaet en slaepinge,
6. de aennemers zijn verplight te fournieren aen de aenbestede het noodigh en behoorlijck onderhoud, van eten, drincken en logement

wij leden voornoemt van het aembestuur van hansbeke ons versekerd hebbende dat de publicatien endeannoncen dezer zaeke waeren gedaen, is de lesinge der voorenstaende conditien met luyder stemmen gedaen aen het publieq, waer op pieter van den bossche is ingesteld door jacobus viceroy op de somme van drije guldens courant, ende naer oproepinge bij afbodt alsoo verbleven om in te gaen den 12 febr 1827

aldus wederzijds aenveerd ende naer voorlesinge onderteekent

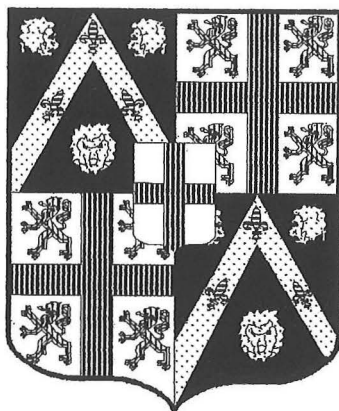
dit is het marcq
x
van jaeques viceroy
mij present
p.f. galle

P.Gossaert
1827

INHOUD

E.SCHEPENS, Gildebroeders en -zusters uit het Land van Nevele van de Broederschap van de H.Gerulfus te Drogen	2
Onze voorouders	4
A.MARTENS, Hoog dodencijfer te Hansbeke in het jaar 1645	5
G.VAN STEENKISTE, Doopnamen in Zeveren in de 19 ^{de} eeuw	13
A.MARTENS, Uitbesteding van armen te Hansbeke anno 1825	21

HEEMKUNDIGE KRING

“HET LAND VAN NEVELE”